

Naučná stezka krajinou bitvy u Třebele (1647)

Dne 21. srpna 2004 byla v Černošíně (okr. Tachov, Západočeský kraj) za účasti starosty města p. M. Plincelnera slavnostně otevřena naučná stezka krajinou třebelského bojiště. Na přelomu srpna a září 1647 se pod hradem Třebelí u Černošína střetla švédská a císařská vojska. Švédové vedení generálem K. Wrangleem se po dobytí Chébu pokoušeli proniknout hlouběji do Čech, čemuž mělo zamezit narychlo svolané císařské vojsko vedené generálem P. Melanderem zu Holzapffel. K největšímu boji došlo 22. srpna. Bitva však nepřinesla jednoznačný výsledek a armády se rozešly až 5. září poté, co Švédům došly zásoby a vydali se proto na ústup zpět do Německa.

V r. 1988 byl v prostoru bojiště o rozloze přibližně 50 km² zahájen terénní průzkum, jehož hlavním cílem bylo prověřit věrohodnost dvou mědirytin bojiště, které byly v r. 1652 publikovány ve Frankfurtu nad Mohanem v díle M. Meriana *Theatrum Europaeum*. Prvá etapa výzkumu byla ukončena v r. 1990 a terénní studium pokračovalo znovu až od r. 1999 formou archeologických terénních prací studentů Fakulty humanitních studií UK. V r. 2003 byl projekt v terénu zakončen a zároveň byla ve spolupráci s Městským úřadem v Černošíně a spolkem Pomozme si sami při obecním úřadě v Olbramově zahájena příprava naučné stezky krajinou bojiště.

Stezka o celkové délce přibližně 15 km vede přes celkem sedm zastávek, které kromě výsledků studia bitvy v r. 1647 prezentují ve stručnosti i výsledky studia vývoje krajiny bitvy od pravěku až do současnosti. Po úvodním seznámení s krajinou bojiště a s jejím vývojem následovala zastávka u relikvií císařské dělostřelecké baterie, kde se návštěvníci seznámí detailně s příbě-

hem bitvy i s výsledky archeologického výzkumu bojiště. Na výrazných reliktech zalesněných zemědělských parcel čekala na návštěvníky zastávka věnovaná vývoji zemědělského využívání krajiny, na zaniklém mílířišti byly připraveny informace o pálení dřevěného uhlí. V blízkosti obce Olbramova vede stezka přes model čtvercové reduty, který vytvořili studenti FHS UK v letech 2002 a 2004. U reduty rozbili 21. 8. 2004 svůj stan dva současní mušketýři z Prahy, kteří předváděli výstroj a výzbroj žoldněrů třicetileté války. Za Olbramovem následovala zastávka na místě zaniklé těžby nerostných surovin (železné rudy) a zároveň tvořila exkurze do zaniklé osady Horní Víska, která byla zaměřena především na relikty kulturní plodiny v areálu obce zaniklé v 50. letech 20. století.

Vzhledem k omezenému množství finančních prostředků měla 21. 8. akce charakter „živé naučné stezky“. Místo tabulí s texty a ilustracemi stáli na jednotlivých stanovištích studenti magisterského oboru Sociální ekologie FHS UK a podávali návštěvníkům přímo v terénu výklad. Jediným trvalým artefaktem je zatím „skládačka“ Třebel. Krajina po bitvě (autor V. Matoušek), kterou vydal Městský úřad v Černošíně ve spolupráci se spolkem Pomozme si sami a za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti.

Václav Matoušek

Přijela světoznámá primatoložka

Ve dnech 4.–7. 10. 2004 přijela do České republiky světoznámá primatoložka Dr. Jane Goodallová. V jejím programu byla návštěva festivalu Tourfilm v Karlových Varech, kde představila svůj nový film „Zpět do Gombe“. V závěru festivalu obdržela cenu za celoživotní dílo.

Návštěva Jane Goodallové byla zvláště

významná pro Fakultu humanitních studií. Vzhledem k osobním kontaktům se mi podařilo zorganizovat 5. října její přednášku na půdě Univerzity Karlovy. Přišli studenti a učitelé z naší fakulty i z jiných fakult (filozofické, přírodovědecké, pedagogické), přišli pracovníci českých zoologických zahrad, kolegové a studenti z jiných univerzit – naskytla se jim unikátní možnost setkat se s touto legendární dávou osobně. Přednáška byla v angličtině a nebyla tlumočena do češtiny. Pro všechny zúčastněné to byl mimořádný zážitek, paní Jane má ohrovské charisma. Doufám, že její srdečné vystoupení bude inspirací pro další generaci mladých lidí, stejně jako kdysi bylo inspirací pro mě a pro moji práci se šimpanzi.

Jane Goodall, Ph.D., DBE je světoznámou badatelkou, která studuje chování šimpanzů v rezervaci Gombe v Tanzánii již více než 40 let. Je autorkou mnoha vědeckých publikací, knih a filmů o šimpanzích. Narodila se v Londýně 3. dubna 1934 a vyrůstala v Bourne-mouth, v jižní části Anglie. V roce 1960 začala studovat šimpanzy v divočině

v Bombě – Tanzania. Po získání doktorátu z etologie na Cambridge University založila výzkumné centrum Gombe Stream pro studium šimpanzů a pavlání. V roce 1975 založila Institute for Wildlife Research, Education and Conservation podporující výzkum zvířat na celém světě. Řídí a financuje několik vzdělávacích programů zaměřených na záchranu lidoopů a jejich životního prostředí, bojuje svými přednáškami po celém světě za zákaz používání lidoopů v biomedicínských experimentech, za zákaz lovů lidoopů pro potravu, za vzdělávání lidí na celé planetě v otázkách záchrany ekosystémů a prostředí pro přežití lidstva i organismů, které planetu obývají. Jane Goodallová byla britskou královnou Alžbětou jmenována Commander of British Empire a obdržela mnoho cen a čestných doktorátů prestižních univerzit po celém světě. Pokud se chcete blíže seznámit s jejím dílem, bližší informace naleznete na webových stránkách The Jane Goodall Institute <http://www.janegoodall.org/>

Marina Vančátová